

Benedek Elek: Az acélgyűrű

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Ez a szegény ember elment egyszer az erdőbe fáért. Amint a száraz ágakat szedegetné, felvesz az ágakkal egy kígyófiút. Meg akarja ölni, de a kígyófiú megszólal, s azt mondja neki:

- Ne ölj meg, te szegény ember, mert egész életedre boldoggá teszek, ha meghagyod az életedet.

- Ugyan, mit beszélsz, te kígyófiú - mondá a szegény ember -, nem vagyok én olyan bugyuta bolond, hogy higgyek a te ígéretednek.

- Már bizony csak higgy nekem, szegény ember, s nem bánod meg. Nesze, adok neked egy acélgyűrűt, húzd fel az ujjadra, s ha valami kívánságod lesz az életben, csak fordítsd meg az ujjadon ezt a gyűrűt, én mindjárt ott termek, s teljesítem a kívánságodat.

„Isten neki - gondolá a szegény ember -, ha nem használ, nem is árt.” Elfogadá a gyűrűt, felhúzá az ujjára, s azzal elment haza.

Még jóformán meg sem állapodott otthon, megfordítja az ujján a gyűrűt, s hát ott terem a kicsi kígyó.

- Mit parancsolsz, édes gazdám?

- Azt parancsolom - mondja a szegény ember -, hogy holnap reggelre nekem olyan palotát termts ide, amilyen még a török császárnak sincs.

- Meglesz, édes gazdám - mondá a kicsi kígyó, s csak eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

No, lefekszik este a szegény ember, alszik, mint a bunda. Hát mikor reggel felébredt, szeme-szája tátva maradt, olyan fényes palota kerekedett a rongyos házikója helyébe. Olyan volt ez, amilyent emberi szem még nem látott e világi életben! Csupa színarany volt körülötte minden, de minden. Még az asztal is arany volt, s annak közepén akkora tál színaranyból, mint egy taligakerék.

„No - mondja magában a szegény ember -, mégsem csala meg az a kicsi kígyó. Ejnye, de okosan tettem, hogy meghagytam az életét!”

Ismét fordít egyet a gyűrűn, s a kicsi kígyó abban a percben ott termett.

- Mit parancsolsz, édes gazdám?

- Azt parancsolom, hogy hozd el nekem feleségül a fekete király leányát.

- Meglesz édes gazdám!

Hát másnap reggel csakugyan ott volt vele egy szobában a fekete király leánya. De aztán halljátok, olyan gyönyörűsége szép leány volt ez, hogy a napra lehetett nézni, de arra nem.

Hej, boldog volt a szegény ember, úgy élt, mint egy császár. Mindent kapott, amit szeme-szája kívánt, csak egyet kellett csavarintania azon az acélgyűrűn, ott termett a kicsi kígyó, meghozott mindent.

Sok-sok idő járt le, mikor a szegény ember kimozdult egyszer abból a gyönyörű palotából. Elment hazulról, s otthon felejtette az acélgyűrűt. Éppen a palota előtt megy el egy vén ószeres, s torkaszakadtából kiabálja:

- Gyűrűt vegyenek! Gyűrűt!

Kitekint az asszony, behívja, s a boldogtalan odaadja az acélgyűrűt egy aranygyűrűért, még rá is fizet.

De hogy, hogy nem, az ószeres tudta az acélgyűrű titkát, s amint kikerült az utcára, mindjárt fordított egyet rajta. Abban a pillanatban ott termett a kicsi kígyó. Kérdi:

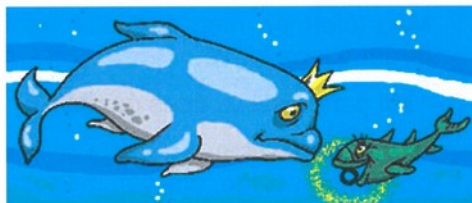
- Mit parancsolsz, édes gazdám?

- Azt parancsolom, hogy ezt a palotát vedd fel asszonyostul, mindenestül, s vidd el az Óperenciás-tenger túlsó partjára.

- Meglesz édes gazdám!

Hát édes jó Istenem, mire a szegény ember hazavetődött, csak a puszta helye maradt annak a drága, szép, fényes palotának! Aj! elbúsulja magát, s nagy szomorúan világgá indul, hátha valahol megtalálná a palotáját.

Ment, mendegélt hegyen-völgyön által, hetedhét ország ellen. Amint az Óperenciás-tenger innenső szélére érne, meglát egy kutyát, aki döglőfélben hentergett a tenger partján. Keservesen nyöszörgött, vinnyogott, s esdekelve kérte a szegény embert, hogy gyógyítsa meg, ne hagyja ott veszni.

A szegény ember mindenféle jó füvet szedegedett, azokkal meggyógyította, s ketten továbbmentek.

Hát alig mennek egy jó puskalövésnyire, egy beteg macskát találnak. Ez is kéri a szegény embert, hogy gyógyítsa meg. Jól van, meggyógyítja, s most már hárman mennek tovább.

Mennek, mendegélnek a tenger partján, s egyszer csak nagyot kiált a szegény ember:

- Ne, te, né! Az én palotám ott van a túlsó parton. No, ezt jól elköltözteté valaki! Hej! Hej! Uram, Jézus Krisztus, ha valami csudálatos módon keresztüljuthatnék, nem adnám egy csikós kancáért.

Azt mondja a kutya:

- Ne búsulj, te szegény ember! Jót tettel velem, jótétel helyébe jót várj. Átalúszok én a tengeren, s majdcsak kieszelek valamit.

A macska is mondja, hogy bizony ő is átmegy a kutyával, ha addig él is, s a szemit bé sem hunyja, mígy a palota vissza nem kerekedik a régi helyére.

Nem is készülődnek sokáig, hanem a kutya csak nagy hirtelen a tengerbe ugrik, utána a macska, felül a kutya hátára, s úgy úsznak által.

De, hogy szómat össze ne keverjem, a szegény ember jól szájába rágta a kutyának is, a macskának is, hogy abban a palotában egy acélgyűrűnek kell lenni. Azt mindenképpen kerítsék meg, egyébre ügyet se vessenek. Ha azt a gyűrűt megkapták, csak siessenek vissza, a többi az ő gondja.

Átalúsznak, s bémennek a palotába. Hát ott alszik éppen az ószeres, s a gyűrű fel van kötve a szakállára. Hiszen a macskának sem kellett egyéb. Odalopózkodik az ágyhoz, szépen leoldja a gyűrűt, s azzal uzsgyi neki, vesd el magad! kiszaladtak a palotából, belé a tengerbe, s úsztak visszafelé nagy szaporán. De mikor éppen a tenger kellős közepére értek volna - csak hallgassátok meg, hogy mit csinált az a szerencsétlen „macskabéka” macska! -, arra úszik egy hal, a macska utánakap, s a gyűrűt a tengerbe ejti. Hé, fikon teremtette, volt nemulass! A kutya a tengerbe akarta nyuvasztani az oktalan macskát, de addig rimáncolózott, hogy mégis megkegyelmezett az életinek.

No, már most mit csináljanak, merre facsarodjanak? Búcsálódnak szörnyűségesen, nem mertek visszaúszni a gyűrű nélkül. Meg kell azt keríteni, ha a föld fenekéből is.

Amint így búcsálódnak, a macska elkap egy halat. Hát ez éppen a halak királyának volt a fia! Könyörög a halacska:

- Ne ölj meg, édes macskám, én a halkirály fia vagyok, nem bánod meg, ha meghagyod az életemet!

Elmennek vele a halak királyához, s elmondják annak, hogy így s így jártak. Ők megkegyelmeztek a fia életének, kerítse meg azt a gyűrűt, mert bizonyosan valamelyik hal nyelte el.

A halak királya mindjárt országgyűlést hívott, s kikérdezett minden halat, hogy nincs-e gyűrű nála, de mindenik csak azt felelte, hogy még a nemzetségének sem volt gyűrűje.

Erőst megszomorodik a kutya, de még a macska is, s már éppen indulóban voltak, mikor jelentik, hogy egy hal még oda van. Várnak egy kicsit, hátha annál van a gyűrű. Csakugyan jó is nagy megizzadva egy „sánta” hal, s hát hozza a gyűrűt!

Aj, megörvend a kutya, de még a macska is, el akarja kapni a gyűrűt, de a kutya nagyot mordul:

- Hagyd el hé, nem bízom reád többet! Te csak kucorodj a hátamra, én veszem a gyűrűt a szájamba!

Még „j' egészséget” sem mondtak, úgy elszaladtak. Kiúsznak a partra, s átaladják a gyűrűt a szegény embernek. Egyszeribe felhúzza az ujjára, csavarint egyet, s a kicsi kígyó mindjárt ott terem.

- Mit parancsolsz, édes gazdám?

- Azt parancsolom - mondá a szegény ember -, hogy azt a házat vidd vissza a régi helyire, az ószerest pedig felejtsd a túlsó parton.

- Meglesz, édes gazdám.

Úgy is lett, ahogy a szegény ember parancsolta. A szép palota visszakerült asszonyostul, mindenestül oda, ahol legelőször volt, s a szegény ember ismét boldogul élt. A kutyáról s a macskáról sem feledkezett meg: tejbe-vajba fürösztötte, s hasábfával kenegette őket. Az igaz, hogy ezek azótától fogvást haragusznak egymásra, de mégis élnek, ha meg nem haltak.